

Cuprins

Titlul I. Solidaritatea, valoare centrală a statului de drept social	13
---	-----------

Capitol introductiv, Solidarismul, doctrină de filozofie politică și juridică.

Influențe asupra statului-providență francez.....	15
--	-----------

Secțiunea 1. Parcursul sinuos al solidarității anterioare solidarismului

.....	15
--------------	-----------

<i>A. Concretizările conceptului de solidaritate în prima jumătate a secolului al XIX-lea .....</i>	<i>15</i>
---	-----------

<i>B. A doua Republică franceză: solidaritatea ca idee orientată politic și juridic .....</i>	<i>18</i>
---	-----------

<i>C. Anii 1870-1895: aportul științelor naturii, al economiei și sociologiei în sintetizatoare a solidarității .....</i>	<i>21</i>
---	-----------

Secțiunea 2. Calea de mijloc între liberalism și socialism: solidarismul lui Léon Bourgeois.....

.....	25
--------------	-----------

<i>A. Solidaritate, libertate, datorie social, ideal al justiției.....</i>	<i>26</i>
--	-----------

<i>B. Cvasi-contractul social.....</i>	<i>30</i>
--	-----------

<i>C. Rolul statului în realizarea dreptului social.....</i>	<i>33</i>
--	-----------

<i>D. Ideea dreptului social și solidaritatea în teoria dreptului social a lui Léon Duguit.....</i>	<i>36</i>
---	-----------

<i>E. Influența solidarismului asupra legislației franceze din prima jumătate a secolului XX și a construcției Republicii sociale.....</i>	<i>40</i>
--	-----------

Capitolul I. Contextul constituționalizării solidarității cetățenilor ca fundament al statului român.....

.....	43
--------------	-----------

<i>Considerații introductive.....</i>	<i>43</i>
---------------------------------------	-----------

Secțiunea 1. Utilitatea constituționalizării solidarității cetățenilor ca fundament al statului.....

.....	46
--------------	-----------

<i>A. Solidaritatea consacrată constituțional în drept comparat și la nivel european.....</i>	<i>46</i>
---	-----------

<i>B. Prezența solidarității în sistemul român anterior revizuirii constituționale din 2003.....</i>	<i>49</i>
--	-----------

<i>B 1. Statul social.....</i>	<i>50</i>
--------------------------------	-----------

<i>B 2. Nivelul infraconstituțional anterior revizuirii constituționale din 2003.....</i>	<i>56</i>
---	-----------

<i>B 3. Nivelul jurisprudenței constituționale .....</i>	<i>60</i>
--	-----------

<i>C. Potențialul periculos al consacării exprese a solidarității cetățenilor ca fundament al statului.....</i>	<i>65</i>
---	-----------

Secțiunea 2. Solidaritatea cetățenilor în contextul valorilor supreme garantate în statul român .....

.....	74
--------------	-----------

<i>A. Sensul și funcțiile valorilor supreme .....</i>	<i>76</i>
---	-----------

<i>A 1. Aprecieri de ordin general asupra sensului și funcțiilor valorilor supreme normativizate constituțional .....</i>	76
<i>A 2. Drepturile și libertățile cetățenilor versus drepturile și libertățile omului. Pluralismul politic versus pluralism .....</i>	78
<i>A 3. Definirea valorilor supreme .....</i>	79
<i>A 4. Sensul și funcțiile demnității umane, ale liberei dezvoltări a personalității umane, ale drepturilor și libertăților și ale dreptății ca valori supreme garantate în sistemul român .....</i>	80
<i>B. Relația solidarității cu valorile supreme .....</i>	86
<i>C. Condițiile restrângerii exercițiului drepturilor și libertăților.....</i>	90
Secțiunea 3. Drepturile sociale și drepturile de solidaritate.....	97
<i>A. Considerații generale privind specificul drepturilor economice și sociale și al drepturilor de solidaritate .....</i>	97
<i>B. Relația drepturilor economice și sociale și a drepturilor de solidaritate cu solidaritatea, egalitatea, demnitatea omului și libera dezvoltare a personalității umane .....</i>	100
<i>C. Consacrarea drepturilor sociale .....</i>	105
<i>C 1. Consacrarea drepturilor sociale și a dreptului la un mediu sănătos și echilibrat ecologic în Constituția României.....</i>	105
<i>C 2. Consacrarea drepturilor sociale și a dreptului la un mediu sănătos la nivelul Consiliului Europei.....</i>	110
<i>C 3. Consacrarea drepturilor sociale și a dreptului la un mediu sănătos în dreptul european.....</i>	115
<i>D. Garanțiile drepturilor sociale.....</i>	117
Capitolul II. Solidaritate și efectivitate a dreptului la salariu și a anumitor drepturi din sfera asigurărilor sociale în sistemul român actual	124
Secțiunea 1. Dreptul la salariu	129
<i>A. Interdicția cumulului pensie-salariu .....</i>	129
<i>A 1. Interzicerea prin lege a cumulului pensiei cu salariul .....</i>	130
<i>A 2. Raportarea la jurisprudența CEDO .....</i>	134
<i>B. Reducerea cuantumului salariilor personalului bugetar .....</i>	139
<i>B 1. Poziția Curții Constituționale.....</i>	140
<i>B 2. Poziția CEDO .....</i>	146
<i>B 3. Reducerea cuantumului salariilor judecătorilor din perspectiva solidarității.....</i>	148
Secțiunea 2. Dreptul la pensie	150
<i>A. Dreptul la pensie pentru limită de vârstă și egalitatea ca drept la diferență .....</i>	151
<i>B. Cuantumul pensiei contributive.....</i>	157
<i>B 1. Intangibilitatea dreptului la un anumit cuantum la pensiei contributive.....</i>	160

<i>B 2. Modificarea valorii punctului de pensie și a algoritmului de creștere a cuantumului pensiei contributive .....</i>	<i>162</i>
<i>C. Pensii de serviciu.....</i>	<i>166</i>
<i>C 1. Poziționarea instanțelor de drept comun în materia eliminării pensiilor de serviciu. Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 29 din 12 decembrie 2011 pronunțată ca urmare a judecării unui recurs în interesul legii.....</i>	<i>169</i>
<i>C 2. Poziționarea CEDO.....</i>	<i>172</i>
<i>C 3. Pensii de serviciu ale magistraților .....</i>	<i>173</i>
<i>D. Cota de contribuție pentru asigurările sociale de sănătate aplicabilă pensiilor în contextul dreptului la ocrotirea sănătății .....</i>	<i>179</i>
<i>D 1. Asigurările sociale obligatorii de sănătate.....</i>	<i>180</i>
<i>D 1. 1. Definiția legală a asigurărilor sociale de sănătate. Categoriile de persoane asigurate .....</i>	<i>180</i>
<i>D 1. 2. Poziționarea Curții Constituționale față de regula obligativității asigurărilor de sănătate. Solidaritatea ca instrument al efectivității dreptului la ocrotirea sănătății și al asigurării de către stat a protecției sociale. Principiul așezării juste a sarcinilor fiscale .....</i>	<i>184</i>
<i>D 1. 3. Poziționarea Curții Constituționale față de scutirea de la plata contribuției la asigurările de sănătate în contextul dreptului la muncă și protecției sociale a muncii și al lipsei caracterului gratuit al asistenței medicale. Principiul așezării juste a sarcinilor fiscale .....</i>	<i>188</i>
<i>D 2. Neconstituționalitatea prin raportare la principiul așezării juste a sarcinilor fiscale a impozitării anumitor venituri într-un cuantum ce nu poate fi mai mic de un salariu de bază minim brut pe țară lunar .....</i>	<i>191</i>
<i>D 3. Neconstituționalitatea prevederilor legale instituind cota de contribuție pentru asigurările sociale de sănătate aplicabilă pensiilor .....</i>	<i>193</i>
Secțiunea 3. Dreptul la ajutor de șomaj	198
<i>A. Caracterul de drept fundamental garantat constituțional al dreptului la ajutor de șomaj în contextul egalității în drepturi .....</i>	<i>199</i>
<i>B. Dependența dreptului la ajutor de șomaj de stagiul de cotizare, și nu de cuantumul sumei plătite cu titlu de contribuție pentru asigurările de șomaj în contextul egalității.....</i>	<i>200</i>
<i>C. Reducerea cuantumului indemnizației de șomaj în relație cu art. 53 din Constituție .....</i>	<i>204</i>
<i>D. Obligația de a contribui la bugetul asigurărilor pentru șomaj în statul social preocupat de protecția celor mai defavorizați .....</i>	<i>204</i>

Capitolul III. Drepturi-creanță sociale specifice asistenței sociale în sistemul român actual.....	206
Secțiunea 1. Ajutorul social lunar primit în condițiile dreptului la un venit minim garantat	208
<i>A. Condiționarea ajutorului social lunar de venitul net al beneficiarilor și de bunurile persoanei singure sau ale familiei în relația cu egalitatea .....</i>	<i>209</i>
<i>B. Dreptul la ajutor social lunar și logica inserției.....</i>	<i>211</i>
<i>C. Variabilitatea dreptul la ajutor social lunar în condițiile venitului minim de inserție, măsură principală de combatere a sărăciei și a riscului de excluziune socială .....</i>	<i>214</i>
Secțiunea 2. Dreptul la indemnizația pentru creșterea copilului.....	219
<i>A. Dreptul la alocația de stat pentru copii în contextul egalității și al „principiilor generale” prevăzute în art. 1 alin. (3) din Constituție.....</i>	<i>220</i>
<i>B. Definirea indemnizației pentru creșterea copilului ca beneficiu de asistență socială ce se-nscrie în cadrul mai larg al protecției copilului... </i>	<i>222</i>
<i>C. Egalitatea în materia dreptului la indemnizație pentru creșterea copilului .....</i>	<i>225</i>
<i>D. Validarea reglementării prin ordonanță de urgență a dreptului la concediu și la indemnizație pentru creșterea copilului, ca măsură urgentă adoptată pentru reglementarea unei situații extraordinare în contextul crizei economice.....</i>	<i>227</i>
<i>E. Dependența indemnizației pentru creșterea copilului de puterea financiară a statului și de marja de apreciere a legiuitorului în contextul crizei economice. Legătura cu nivelul de trai decent .....</i>	<i>230</i>
<i>F. Relația dintre cuantumul indemnizației pentru creșterea copiilor și dreptul de proprietate. Drepturi câștigate și protecția așteptărilor legitime.....</i>	<i>234</i>
Secțiunea 3. Măsuri de protecție a persoanelor cu handicap.....	236
<i>A. Scutirea de impozit asupra salariilor și pensiilor persoanelor cu handicap grav sau accentuat .....</i>	<i>236</i>
<i>B. Reglementarea modului de stabilire a tipului și gradului de handicap</i>	<i>244</i>
Secțiunea 4. Dreptul la locuință și prestații sociale cu caracter de compensații morale	248
<i>A. Dreptul la locuință.....</i>	<i>249</i>
<i>A 1. Consacrarea dreptului la locuință în plan internațional și european.....</i>	<i>249</i>
<i>A 2. Consacrarea constituțională expresă a dreptului la locuință în dreptul comparat .....</i>	<i>253</i>
<i>A 3. Fundamente constituționale ale dreptului la locuință în sistemul român reflectate la nivel legislativ și în jurisprudența Curții Constituționale .....</i>	<i>254</i>
<i>B. Indemnizațiile acordate în baza Legii nr. nr. 341/2004.....</i>	<i>259</i>

Secțiunea 5. Modificările de perspectivă introduse de Legea nr. 292/211 în privința conceperii solidarității în cadrul statului social în materie de asistență socială 262

A. Legea nr. 40/2011 de modificare a Codului muncii și Legea dialogului social 264

B. Constituționalitatea intrinsecă a Legii de modificare și completare a Codului muncii și a Legii dialogului social 266

C. Constituționalitatea Legii asistenței sociale nr. 292/2011 - Decizia Curții Constituționale nr. 1.594 din 14 decembrie 2011 271

C 1. Tipul de stat social instituit de Legea asistenței sociale 272

C 2. Noțiunea de trai decent înțeles ca nivel de trai minimal 276

C 3. Definierea sistemului de asistență socială 276

Titlul II. Solidaritate în dreptul privat și solidarismul contractual 278

Capitolul I. Solidaritate în dreptul privat: realitate și tendințe 279

Secțiunea 1. Solidaritatea modalitate a obligațiilor 280

A. Solidaritatea activă..... 281

A 1. Definiția solidarității active..... 282

A 2. Caracterul neprezumat al solidarității active. Solidaritatea activă voluntară 282

A 3. Efectele solidarității active 284

B. Solidaritatea pasivă..... 287

B 1. Definiția solidarității pasive 288

B 2. Caracterul neprezumat al solidarității pasive 288

B 2 1. Solidaritatea pasivă convențională 288

B 2 2. Solidaritatea pasivă legală 290

B 3. Prezumția legală de solidaritate instituită de art. 1446 NCC 293

B 3 1. Profesionistul, comerciantul și întreprinderea 294

B 3 2. Interpretările art. 1446 NCC 297

B 4. Efectele solidarității pasive 299

B 4 1. Efectele solidarității pasive între creditor și debitorii solidari 299

B 4 2. Efectele solidarității pasive între debitorii solidari..... 304

C. Distincția dintre solidaritate și indivizibilitate..... 306

Secțiunea 2. Obligația de întreținere 307

A. Caracterul legal al obligației de întreținere, obligație de solidaritate. Distincția față de obligația convențională de întreținere 308

B. Caracterul personal și condiționat al obligației de întreținere..... 311

B 1. Persoanele între care există obligația de întreținere 312

B 2. Caracterul condiționat al obligației de întreținere..... 314

B 2 1. Condiționarea dreptului la întreținere de starea de nevoie a creditorului	314
B 2 2. Condiționarea obligației de întreținere de mijloacele debitorului.....	316
B 2 3. Condiționarea dreptului la întreținere de comportamentul corespunzător al creditorului față de debitor	318
C. Executarea obligației de întreținere. Stabilirea cuantumului întreținerii	319
D. Dreptul copilului la întreținere din partea părinților, măsură de protecție specială fundamentată pe art. 49 alin. (1) și art. 48 din Constituție	321
D 1. Starea de nevoie a minorului	322
D 2. Dreptul la întreținere al copilului devenit major	323
D 3. Caracterul solidar al obligației părinților de a-și întreține copilul	325
D 4. Executarea obligației părinților de a acorda întreținere copilului. Cuantumul întreținerii.....	326
Secțiunea 3. Parteneriatul civil – manifestare a solidarității în dreptul privat	330
A. Pactul civil de solidaritate (PACS) din sistemul francez	330
B. Uniunea consensuală în dreptul german și nediscriminarea în baza orientării sexuale în materia pensiilor complementare pentru limită de vârstă.....	334
C. Poziționarea NCC în materia parteneriatelor civile.....	338
Capitolul II. Influențe ale solidarității specifice dreptului public asupra anumitor aspecte ale dreptului privat.....	340
Secțiunea 1. Dreptul la un mediu sănătos și echilibrat ecologic și dreptul de proprietate	341
A. Aspecte privind obligația instituită de art. 35 alin. (2) din Constituție.	342
B. Aspecte privind corelația dintre dreptul la ocrotirea sănătății și dreptul la un mediu sănătos și echilibrat ecologic. Standardele la care se referă sintagma „sănătos și echilibrat ecologic”.....	343
C. Aspecte privind punerea în relație a art. 35 din Constituție cu obligația instituită de art. 135 alin. (2) lit. e) din legea supremă în contextul concilierii dreptului la un mediu sănătos cu dreptul de proprietate.....	345
Secțiunea 2. Dreptul la locuință, dreptul de proprietate și libertatea contractuală	348
A. Poziția Consiliului Constituțional francez	349
B. Poziția Curții Constituționale față de concilierea dreptului de proprietate al locatorilor cu dreptul la locuință al chiriașilor.....	350
C. Poziția CEDO față de O.U.G. nr. 40/1999	357

Secțiunea 3. Influențe ale măsurilor de protecție a persoanelor cu handicap asupra libertății contractuale a agenților economici	361
<i>A. Decizia Curții Constituționale nr. 471 din 4 noiembrie 2004.....</i>	<i>363</i>
<i>B. Decizia Curții Constituționale nr. 1.145 din 4 decembrie 2007 .....</i>	<i>364</i>
<i>C. Decizia Curții Constituționale nr. 615 din 12 mai 2011.....</i>	<i>366</i>
Capitolul III. Solidarismul contractual.....	369
Secțiunea 1. Portretizarea solidarismelor contractuale.....	370
<i>A. Solidarismul contractual social și solidarismul contractual moral .....</i>	<i>371</i>
<i>A 1. Solidarismul lui R. Demogue .....</i>	<i>372</i>
<i>A 2. Solidarismul contractual al lui C. Jamin.....</i>	<i>374</i>
<i>A 3. Solidarismul contractual al lui D. Mazeaud.....</i>	<i>376</i>
<i>B. Solidarismul contractual preluat în doctrina română.....</i>	<i>378</i>
<i>B 1. Solidarismul contractual receptat și în doctrina română: voința ca vehicul al interesului .....</i>	<i>380</i>
<i>B 2. Solidarismul contractual și libertatea contractuală: obligația de informare și obligația de abnegație .....</i>	<i>384</i>
<i>B 3. Executarea contractului sub imperiul forței obligatorii a acestuia și solidarismul contractual: obligația de informare, de cooperare, de toleranță, de coerență .....</i>	<i>389</i>
Secțiunea 2. Pertinența solidarismului contractual preluat și în doctrina română în explicarea anumitor modificări introduse de NCC în materie contractuală	395
<i>A. Buna-credință loialitate și solidarismul contractual teoretizat de A.-S. Courdier-Cuisinier.....</i>	<i>398</i>
<i>B. Impreviziunea - cauză de adaptare a contractului .....</i>	<i>403</i>
<i>B 1. Consacrarea expresă a impreviziunii în NCC.....</i>	<i>403</i>
<i>B 2. Distincția dintre impreviziune și leziune .....</i>	<i>406</i>
<i>B 3. Condițiile pentru invocarea impreviziunii în scopul adaptării pe cale judiciară a contractului .....</i>	<i>409</i>
<i>B 4. Fundamentele justificative ale adaptării contractului pentru cauze de impreviziune .....</i>	<i>412</i>
<i>B 5. Efectele impreviziunii .....</i>	<i>414</i>
<i>C. Adaptarea contractului în cazul erorii viciu de consimțământ.....</i>	<i>416</i>
<i>D. Interpretarea lingvistică a contractului: teoria dialogică.....</i>	<i>418</i>
<i>Bibliografie .....</i>	<i>425</i>

